

О. А. Землячова, викладач
кафедри банківської справи
Кримського економічного інституту
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СПІЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ БАНКІВ І СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Вітчизняний і зарубіжний досвід показує, що економічне зростання в країні і матеріальний добробут населення безпосередньо залежать від стану інвестиційної діяльності суб'єктів економіки. Це зумовлює необхідність подальшого розвитку процесів формування інвестиційного капіталу і активізації інвестиційної політики держави.

Динаміка інвестицій є одним з найбільш чутливих індикаторів зміни фаз розвитку економічного циклу. Зростання інвестицій (з урахуванням тимчасових лагів) завжди означає майбутнє, як правило, стійке зростання економіки. І навпаки, скорочення інвестицій зумовлює і призводить через деякий час до економічного спаду.

Фінансові посередники покликані забезпечити найбільш ефективне переміщення грошових коштів від власника до позичальника. Здібність інституційних інвесторів до ефективного перерозподілу тимчасово вільних ресурсів досягається шляхом оцінки можливих ризиків і мінімізації їх можливих наслідків.

Ключова роль банків і страховиків як фінансових посередників, які орієнтуються на індивідуальне обслуговування клієнтів, що дозволяє максимально задовольняти їх потреби, призводить до необхідності створення ними спільних продуктів. Проте подібні процеси інтеграції на фінансовому ринку недостатньо врегульовані з боку регулюючих органів, що є істотним стримуючим чинником.

Тому одним з актуальних питань у сфері забезпечення розвитку фінансового ринку є створення законодавчих передумов для впровадження спільних продуктів банків і страхових компаній, що буде додатковим чинником підтримки економічного зростання в країні.

Кошти, якими можуть розпоряджатися страховики для здійснення ними інвестицій, включають власні кошти і кошти страхових резервних фондів. Відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування» (у редакції від 4 жовтня 2001 року), страхова компанія може розміщувати кошти своїх резервів у грошові кошти на поточному рахунку; банківські вклади (депозити); валютні

вкладення (відповідно до валюти страхування); акції, облігації, іпотечні сертифікати; цінні папери, які емітуються державою.

Розміщення депозитів і коштів на розрахункових рахунках афільованого або асоційованого банку, придбання його депозитних сертифікатів і облігацій полегшує порядок розрахунків і організацію руху фінансових потоків, знижує транзакційні витрати, зменшує витрати на контроль і перевірку контрагента.

При співробітництві страхових компаній і банків популярний обмін послугами: страховик при укладенні договору страхуванні клієнта банку (при посередництві банку) купує фінансові інструменти банку. Інакше кажучи, інвестуються кошти в депозити тих банків, які знаходять для компанії клієнтів, зокрема для страхування застави. Такі договори дуже вигідні для страховика, оскільки рівень страхових виплат по них істотно нижче середнього по ринку.

Для вітчизняних страхових компаній найбільш популярними напрямками вкладень є банківські депозити державні цінні папери та нерухомість.

Гостра конкуренція з іншими фінансово-кредитними інститутами стимулює страхові компанії пропонувати ринку нові продукти, які поєднують у собі безпосередньо страхування з накопиченням і отриманням доходу.

Чисто інвестиційним продуктом виступають гарантійні інвестиційні контракти. Укладаючи такий контракт, страхова компанія по страхуванню життя зобов'язується за разову премію повернути основну суму з фіксованими відсотками після закінчення терміну дії договору. Термін дії таких контрактів від одного року до двадцяти років.

Достатньо велику кількість інвестиційних інструментів пропонують компанії, які займаються страхуванням ренти і пенсій. Так, договір сімейної ренти передбачає, що виплата проводиться до тих пір, поки один з подружжя живий. Можуть укладатися договори з рентою, що збільшується: розмір виплат підвищується, як правило, в арифметичній прогресії, у зв'язку із збільшенням рівня інфляції.

Такі види договорів дозволяють задовольняти потреби страхувальників, які зацікавлені у вкладенні коштів на тривалий термін, з отриманням достатнього інвестиційного доходу. Залучені страховиками кошти, що є для банків довгостроковими пасивами, можуть використовуватися останніми для вкладення коштів у довгострокові активи, зокрема, придбання цінних паперів.

Отже, розвиток довгострокових ощадних видів страхування дозволяє розвивати спільну інвестиційну діяльність банків і страхових компаній.

Чинним українським законодавством визначено, що страховики можуть видавати кредити страхувальникам-громадянам, які уклали договори страхування життя, в межах викупної суми на момент видачі кредиту і під заставу викупної суми. В цьому випадку кредит не може бути виданий раніше, ніж через один рік після набрання чинності договору страхування, і на термін, який перевищує період, що залишився до закінчення дії договору страхування.

Кошти резервів по страхуванню життя можуть використовуватися для довгострокового кредитування житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, в порядку, визначеному урядом України.

Не дивлячись на надані можливості, страховики не займаються подібними видами інвестицій. Обмеження накладаються також Законом України «Про страхування», в якому визначено, що страховикам забороняється здійснення інших видів кредитної діяльності.

За статусом страхові компанії не є посередником, базовою функцією якого є кредитування. Але вони можуть здійснювати цю діяльність спільно з банками, які мають великий досвід кредитних операцій, розроблені кредитні процедури і методики визначення кредитних ризиків. Використання фінансових можливостей страховиків і організаційного досвіду банків створює базу для розвитку спільного інвестування, в даному випадку, спільного кредитування.

УДК 336.71

М. І. Зубок, канд. воен. наук, проф.
кафедри менеджменту банківської діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС БАНКУ І ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Однією з особливостей розвитку сучасних економічних відносин є різке зростання ролі інформації, яка за своїм значенням в господарській, комерційній, фінансовій діяльності суб'єктів господарювання стала перетворюватись в досить важливий ресурс. Поряд з фінансовим та іншими ресурсами інформація здійснює важливий вплив на розвиток підприємств, банків, результати їх діяльності, формуючи необхідні знання для прийняття управлінських, технологічних, господарських та інших рішень. На сього-